

är i följd af de stora extraordinära utgifter, statsverket fått vidkännas, dess ställning för närvarande icke sådan, att tiotusental mark kunna bortsänkaskas. Tvärtom måste, i synnerhet så länge frågan om krig och fred är afgjord, och då man bör taga i beräkning, att nära hälften af statsinkomsterna kan genom en blockad och hindrad import bortfalla, månget vida gagneligare företag, än theaterbyggnaden af brist på säkra tillgångar till en obestämd framtid uppskjutas. I en tid då frågan är, att finna medel för lindrande af den nöd, missvexterna, medfört för allmogen i landets nordliga delar, måste det ock synas mindre lempligt att använda de ringa tillgångarne till uppförandet af ett theaterhus. Jag förbiser härvid icke, att det under gifna förhållanden kan anses tillhöra statsbehofven, att bidra till underhållet af en nationaltheater. Men detta gäller då en inhemsk scen, icke de murar, som inhysa densamma.

Nu har Bolaget icke ens förbundit sig att underhålla en scen. De understöd detsamma förklarar vara behöfliga, afse endast och allenast byggnadens uppförande och inredande. Men äfven när underhållandet af en inhemsk scen kan komma i fråga, måste jag anse det för rättast, att afgörandet deröfver, huruvida en sådan, för landet är ett behof, och till hvilken del densamma bör genom allmänna medel uppehållas, måtte af Hans Kejsrerliga Majestät Nådigst öfverlemnas åt landets ständer, åt hvilka i följd af Hans Kejsrerliga Majestäts Nådiga löften statsbudgetens uppgörande måste komma att inom få år öfverlåtas.

Helsingfors stad eger äfven för närvarande ett theaterhus, hvars salon torde vara vida bekvämare och prydligare, än de i hvilka på sin tid den dramatiska konstens största mästerverk trädt i dagen. Behöfver hufvudstaden ett theaterhus till – och det har ansetts behöfligt, emedan beklagligen ruinen af ett sådant förefinnes, så bör detsamma kunna bringas till stånd med mindre, kostnad, än Bolagets pluralitet antager. Också har en lika insigtsfull som praktisk ledamot i Bolagets Direktion, enligt hvad bolagsstämmoprotokollet upplyser, förklarat, att huset kunde byggas, om Bolaget blott får åtnjuta de hittills varande lånen med femtiofemtusen rubel eller tvåhundraotjugutusen mark.

Att det för underhållet af ett musikaliskt kapell Nådigst beviljade anslaget af toltfusen mark måtte fortfarande få utgå, får jag med afseende derpå, att tillvaron af ett sådant kapell i hufvudstaden väsentligen inverkar på tonkonstens utöfning i hela landet och särskilt vid läroverken, underdånigst tillstyrka.

40

188 J. V. SNELLMAN – A. ARMFELT 10.X 1863
RA, A. Armfelts brevsamling

Högvälborne Herr Grefve!

Redan med Fredagsposten var jag beredd uppvakta Högvälborne Herr Grefven med några rader, men bekänner, att jag af skäl, som framgå ur det nedananförda ansåg mig böra skriva om,

Det märkligaste, som passerat, äro Landtdagens petitioner. Såsom Herr Grefven af tidningarne funnit, går prestaståndet i spetsen.

Jag hade ansett, att någon moderation vore önskelig, att man åtminstone icke borde petitionera i de punkter, angående hvilka man redan har throntalets löften; hvarföre jag arbetat för, att få sådane petitioner vid redigeringen bragta i form af en tacksägelse till Monarken – derför nemligen, att throntalet gjort dessa och dessa tillämnade

petitioner öfverflödiga.

Då jag i sådant afseende vidtalade äfven grefve Creutz, svarades, att Högvälborne Herr Grefven förklarar petitioner om grundlagsändringar vara på sin plats för den blifvande komiteen.

Ingen kan hafva något intresse af att arbeta mot strömmen, om det blott kan antagas, att de ådagalagda pretensionerna icke skola hindra medgifvandet af det för ett konstitutionelt lif nödvändiga.

Man stöder sig äfven derpå, att Högvälborne Herr Grefven skall hafva konfererat med Riddarhusoppositionen. Sådane rykten taga modet af dem, hvilka ville sätta sig mot ytterligheterna.

Till anekdoterna hör, att förslaget till en tacksägelse-adress till Sverige i Borgarståndet, var ingifvet af J. A. von Essen, som likväl icke på Riddarhuset assisterat sin compagnon. I borgarståndet förföll förslaget.

Det nyaste är en petition i Prestaståndet om afskaffande af ordnar och titlar för de högvördiga – såsom ogudaktighet. Detta träffade, och Erkebiskopen tillät icke diskussion.

Huru de egentliga landtdagsfrågorna skola afgöras, när petitions-tummeln lagt sig, är svårt att förutsäga. Troligt är, att äfven i dem mycken originel vishet skall framträda. Ovanan att hafva ett ord med i laget, ger folket lust att lysa med det splitternya.

I ett Berlinerblad har jag sett, att de höga herrarne i den Kejslerliga sviten vid hemkomsten roat societeten i Petersburg med anekdoter om vår litenhet. Furst Gortschakoff's inträde genom fönstret hos »Civilguvernören», emedan »köksan» farit af med nyckeln, står naturligtvis främst. När Furst Dolgorukij besökte Erkebiskopen, tog pigan det enda ljuset från Erkebiskopens bord, för att lysa in Fursten, och när denne gick, följde honom Erkebiskopen sjelf med samma ljus i hand. Berlinerbladet hämnar oss med anmärkningen: Detta fattiga folk har dock en konstitution; det vore rikare, om det icke i 50 år lydt under Ryssland. Sådant gör icke god blod.

Generalguvernören lofvade återtaga förbudet mot landtdagsförhandlingarnes diskuterande i tidningarne. Man säger, att detta dock icke tillåtes. Sådane åtgärder äro att beklaga.

Vi hafva meddelat ständerna en tryckt redogörelse för statsverkets tillstånd. Jag tager mig friheten öfversända ett exemplar till Herr Grefven. Fullkomlig öppenhet i denna kitsliga punkt är så god först som sist. Ty throntalets löfte om utvidgad skattebevillningsrätt, kan icke innebära mer eller mindre, än budgetens öfverlemnande åt Ständerna. Jag föreställer mig, att Hans Majestät måste vara härpå beredd.

Med djupaste Vördnad har jag äran framhärda

Högvälborne Herr Grefvens
aldraödmjukaste tjenare
Joh. Vilh. Snellman

Helsingfors den 10 Oktober 1863.

189 C. G. F. WREDE – J. V. SNELLMAN 12.X 1863
HUB, JVS handskriftssamling

Högädle Herr Senator och Riddare!

Återvänd den 11:te dennes från en till norra och östliga delarne af länet verkställd resa, skyndar jag att besvara Herr Senatorns ärade skrifvelse